

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Afdeling Natura 2000
Postbus 40225
8004 DE ZWOLLE

ons kenmerk 150218-beleid-zienswijze PAS NL
uw kenmerk
betreft zienswijze tegen ontwerp-PAS

Mechelen, 18 februari 2015

Geachte heer, mevrouw,

Als gemachtigden van Natuurpunt vzw (verder: Natuurpunt) en Bond Beter Leefmilieu (verder: BBL) dienen wij hierbij een zienswijze in tegen het ontwerp van het Programma Aanpak Stikstof (verder: PAS). Natuurpunt en BBL kunnen zich niet verenigen met bepaalde aspecten van deze ontwerp-PAS.

Op hoofdlijnen hebben Natuurpunt en BBL twee bezwaren:

- 1) Het ambitieniveau van de ontwerp-PAS is te laag waardoor de deposities op Vlaamse speciale beschermingszones niet voldoende dalen. Er is hierdoor geen garantie op voorkomen van verslechtering van Europees beschermde habitats in Vlaamse speciale beschermingszones, noch op het behalen van de instandhoudingsdoelen;
- 2) Er is geen correct, afdoend kader voorhanden, noch projectmatige richtlijnen voor de beoordeling van de impact van stikstofdeposities van Nederlandse activiteiten op Vlaamse speciale beschermingszones.

In de volgende paragrafen worden deze twee bezwaren verder uitgewerkt.

1) Ambitieniveau

Nederland exporteert stikstof naar het buitenland. Ongeveer 42% van de stikstofdeposities in Vlaanderen komt uit het buitenland. Vooral aan de grensregio's is het effect van deze buitenlandse deposities merkbaar. In sommige gebieden is de bijdrage van het buitenland meer dan 70% (zie Cools et al. 2015 - (INBO.R.2015.6897993)).

Door enkel in te zetten op reductie bij binnenlandse bronnen, is het in deze regio's niet mogelijk om tot een aanvaardbaar niveau stikstofdepositie te komen. Reductie van buitenlandse bronnen is cruciaal.

In de Nederlandse PAS wordt een reductie van 10% beoogd tegen 2021. De helft van die reductie wordt opnieuw ingezet als ontwikkelingsruimte. De meeste reductie wordt bovendien beoogd in de tweede planperiode. Dit is slechts een extra reductie van 2% op rekening van de PAS aangezien de autonome trend voor een gemiddelde reductie van 8% zorgt.

Natuurpunt en BBL menen dat de beoogde emissiereductie veel te laag is om tegemoet te komen aan de nodige reductie van deposities op Vlaamse natuurgebieden, in het bijzonder in het licht van de verplichtingen van artikel 6 van de habitatrichtlijn:

- Het gekozen alternatief kan ons inziens niet garanderen dat verdere achteruitgang van soorten en habitats in Vlaanderen ten gevolge van stikstofdeposities voorkomen worden.
- Het gekozen alternatief legt een hypotheek op het behalen van de instandhoudingsdoelen in Vlaanderen.

Het effect van het ontwerp-PAS op de speciale beschermingszones in Vlaanderen werd immers niet getoetst op programmaniveau (zie p. 45 van de passende beoordeling).

In de plan-MER bij het ontwerp-PAS werd een alternatief scenario met meer generieke brongerichte maatregelen overwogen. Dit scenario 3 leidt tot een sterkere reductie van stikstofdepositie, maar scoort in totaliteit slechter omdat geen herstelmaatregelen voorzien zijn. Het eenvoudigweg toevoegen van herstelmaatregelen aan dit alternatief scenario 3 zou dus kunnen leiden tot een beter programma dan het voorliggend ontwerp-PAS.

2) Projectmatige beoordeling

De passende beoordeling bij de ontwerp-PAS stelt duidelijk dat een beoordeling van de impact van het ontwerp-PAS op buitenlandse speciale beschermingszones niet gebeurd is. De beoordeling van de impact moet projectmatig gebeuren op basis van de geldende toetsingskaders in de buurlanden.

In bijlage 5 van de ontwerp-PAS wordt het geldend toetsingskader voor Vlaanderen gegeven. Men stelt hier dat projecten met een bijdrage lager dan de grenswaarde 3% van de kritische depositiewaarde (KDW) geen significant effect hebben en dat deze dus zonder toestemming verleend kunnen worden. Projecten met een hogere impact moeten afgetoetst worden met de verantwoordelijke administratie en er dient desgevallend een passende beoordeling te gebeuren.

De regeling verwijst daarmee naar een bestaand overgangskader in Vlaanderen, dat evenwel nergens verankerd is in enige wetgeving, noch Europees getoetst.

Bovendien is er momenteel een erg groot verschil tussen het Vlaamse en Nederlandse kader; er worden met name andere significantieniveaus gehanteerd. Nergens in het voorliggende document wordt aangegeven waarop dit verschil gebaseerd is.

Hoewel bedrijven met een impact lager dan 3%KDW mogelijk individueel geen significante impact hebben, is er een duidelijk cumulatief effect: deze bedrijven staan immers in voor het merendeel van de deposities (Cools et al. 2015 -

(INBO.R.2015.6897993)). Conform de Europese mer-regelgeving dienen deze cumulatieve effecten in rekening te worden gebracht.

Conclusie

Natuurpunt en BBL verzoeken dat in de Nederlandse ontwerp-PAS:

- 1) in afwachting van een definitieve PAS, of een gelijkwaardig programma, in Vlaanderen, garanties worden ingebouwd voor de stand-still van de habitats en leefgebieden van soorten in Vlaanderen én voor de noodzakelijke inspanningen in Nederland, zodat in Vlaanderen de vooropgezette doelstellingen kunnen bereikt worden.** Hiervoor dient volgens Natuurpunt en BBL een toetsing te gebeuren op programmaniveau. Daarnaast moet het ambitieniveau gevoelig verhogen, hetgeen kan verwezenlijkt worden door het scenario alternatief 3 uit de plan-MER (of een gelijkaardig scenario) inclusief herstelmaatregelen verder uit te werken.
- 2) concreet dient, gezien de cumulatieve impact van bedrijven met een individuele bijdrage van minder dan 3% van de KDW, er ook voor deze bedrijven een toetsing te gebeuren op basis van een passende beoordeling gevolgd door een moment van toestemming. Deze toetsing en toestemmingsprocedure dient duidelijker te worden beschreven in de ontwerp-PAS.**

Met vriendelijke groeten,

Chris Steenwegen

Algemeen directeur
Natuurpunt

Lieze Cloots

i.o. Danny Jacobs
Algemeen directeur
Bond Beter Leefmilieu